

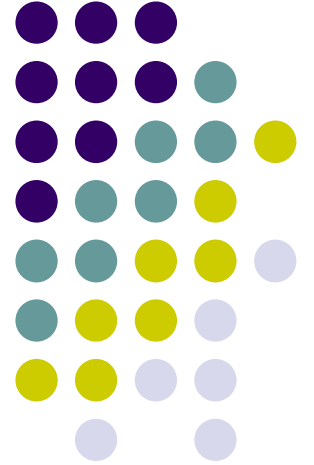
Tularemi: Laboratuvar tanısı

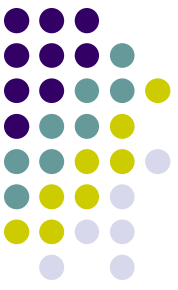
Dr.Vet. Hekim
Bekir ÇELEBİ

Sağlık Bakanlığı
Türkiye Halk Sağlığı
Kurumu

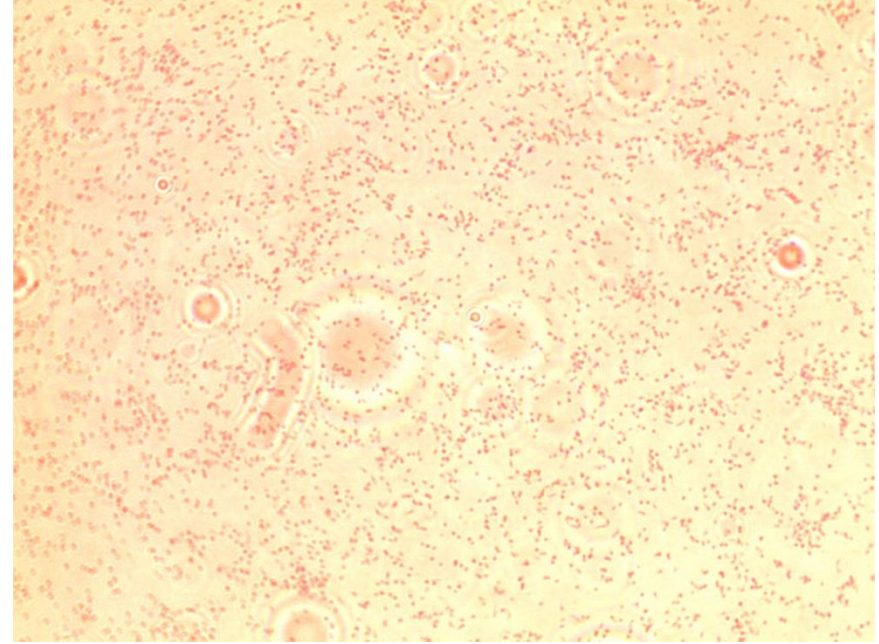
Mikrobiyoloji Referans Laboratuvarları Daire
Başkanlığı

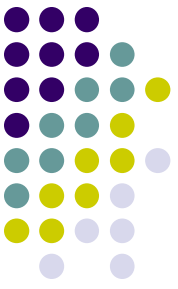

Francisella tularensis

- 0.2 μ m X 0.2-0.7 μ m boyutlarında çok küçük kokoid basillerdir
- İnce bir kapsülü vardır
- Gram negatif ve soluk olarak boyanırlar
- Hareketsiz ve sporsuzdurlar

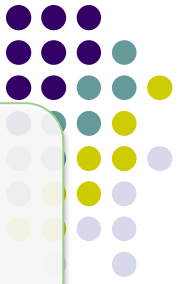

F. tularensis alt türleri

- *F. tularensis* alttür *tularensis*
- *F. tularensis* alttür *holarctica*
- *F. tularensis* alttür *mediasiatica*
- *F. tularensis* alttür *novicida*

•Klasik olarak

• Oral Yol

• Deri ve mukozal temas

Oro-farengial

Ülseroglandüler
Glandüler
Oküloglandüler

YENİ SINIFLANDIRMA

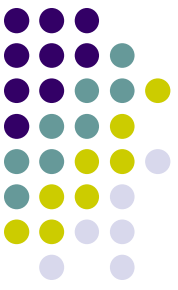
- 1) **Glanduler (Ülseroglandüler, Orofaringeal, Oküloglandüler)**
- 2) **Sistemik (Tifoidal ve respiratuvar)**

Tifoidal

Pnömonik

• Giriş Kapısı?

• Aerosol

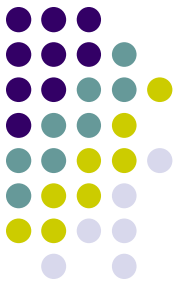
Klinik Materyaller

Klinik tabloya göre seçim

- Yara → Kazıntı/sürüntü
- Göz → Konjunktival sürüntü
- Farengeal tutulum → Boğaz sürüntüsü
- Pulmoner tutulum → Balgam, mide yıkama sıvısı, endotrakeal aspirat, bronkoalveoler lavaj
- Karaciđer, dalak, lenf bezi → doku biyopsi materyalleri, iđne aspirasyon örnekleri
- Kan
- Serum (serolojik çalıřmalar için)

Yara

(Glandüler/ülsero-Glandüler form)

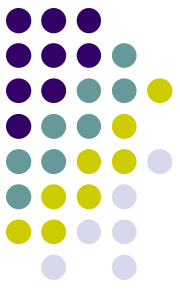

- Ülserin yayılan sınırından
- Kazıntı / sürüntü
- Biyopsi

Doku

(Glandüler/ülsero-Glandüler form)

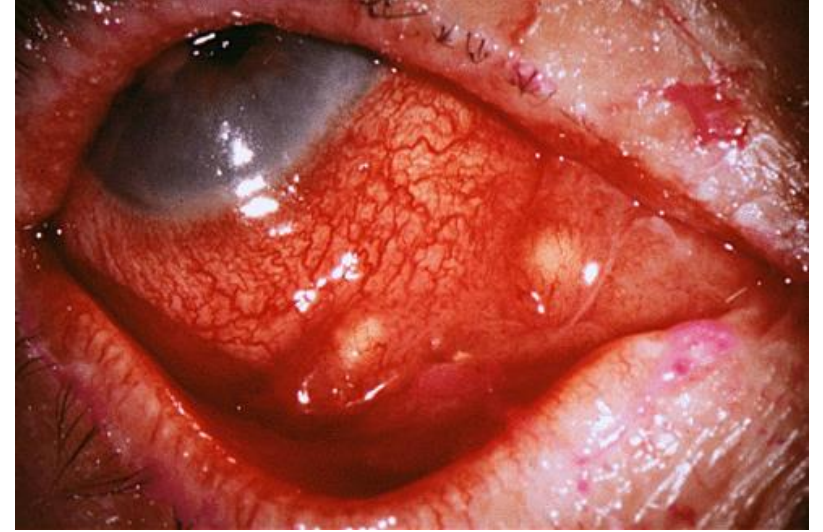
- Cilt dezenfeksiyonunu takiben
- Aspirasyon
- Biyopsi

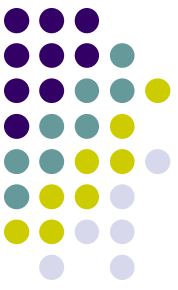
Göz (Okülo-Glandüler form)

- Alt göz kapağı içinden
- Sürüntü

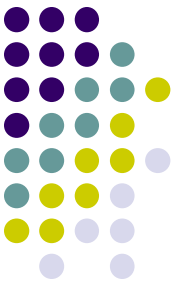

Boğaz (Oro-farangeal form)

- Farenks veya tonsillalardaki lezyonlardan

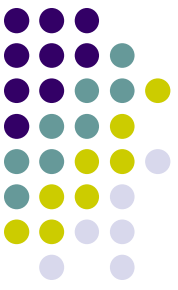
- Sürüntü

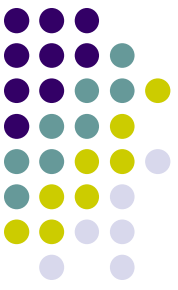
Çevresel Örnekler

- Klorlanmamış, değişik noktalardan alınmış en az 500 ml su.
- Sođuk zincir şartlarında transfer edilmelidir.

Laboratuvar Tanı Yöntemleri

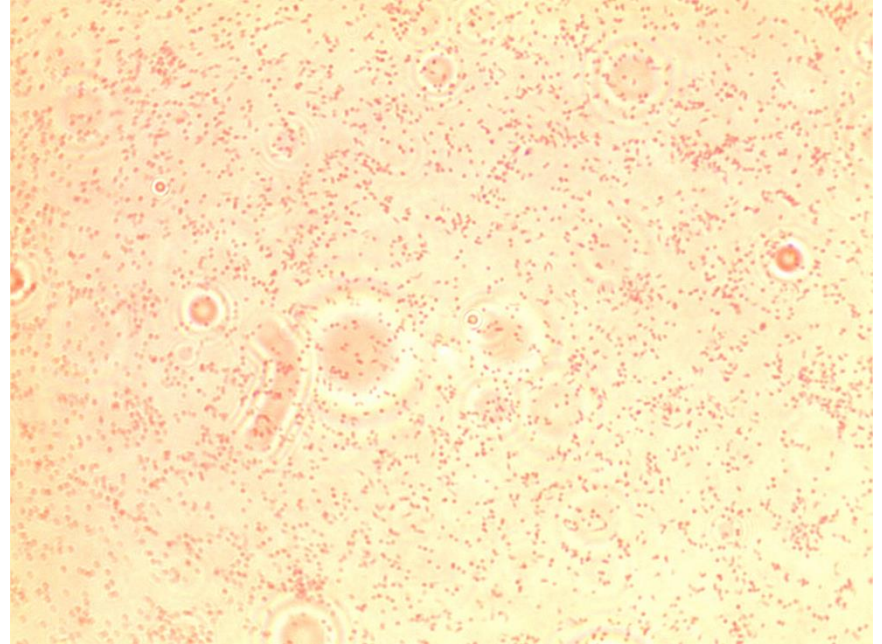
- Etkenin direkt olarak gösterilmesi:
Mikroskopi ve **DFA**
- **Kültür**
- **Serolojik tanı yöntemleri**
- **Moleküler teknikler ile bakteri DNA'sının gösterilmesi.**

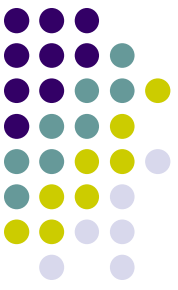

Etkenin Direkt Olarak Gösterilmesi

- **Mikroskopi**

Klinik örneklere Gram ve Giemsa boyama uygulanabilir. Gram boyalı direkt preparatın tanı değeri çok düşüktür.

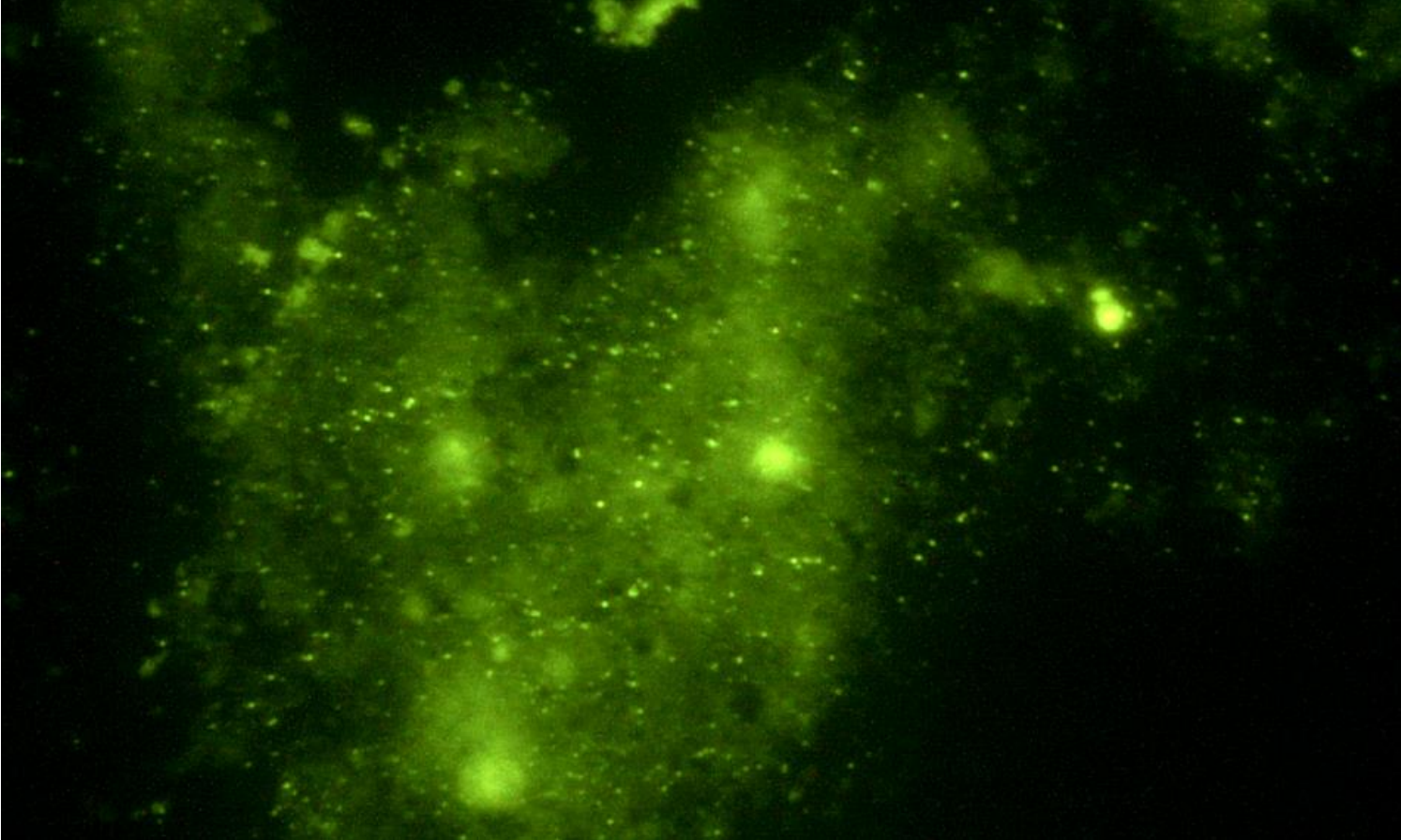
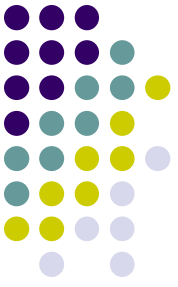

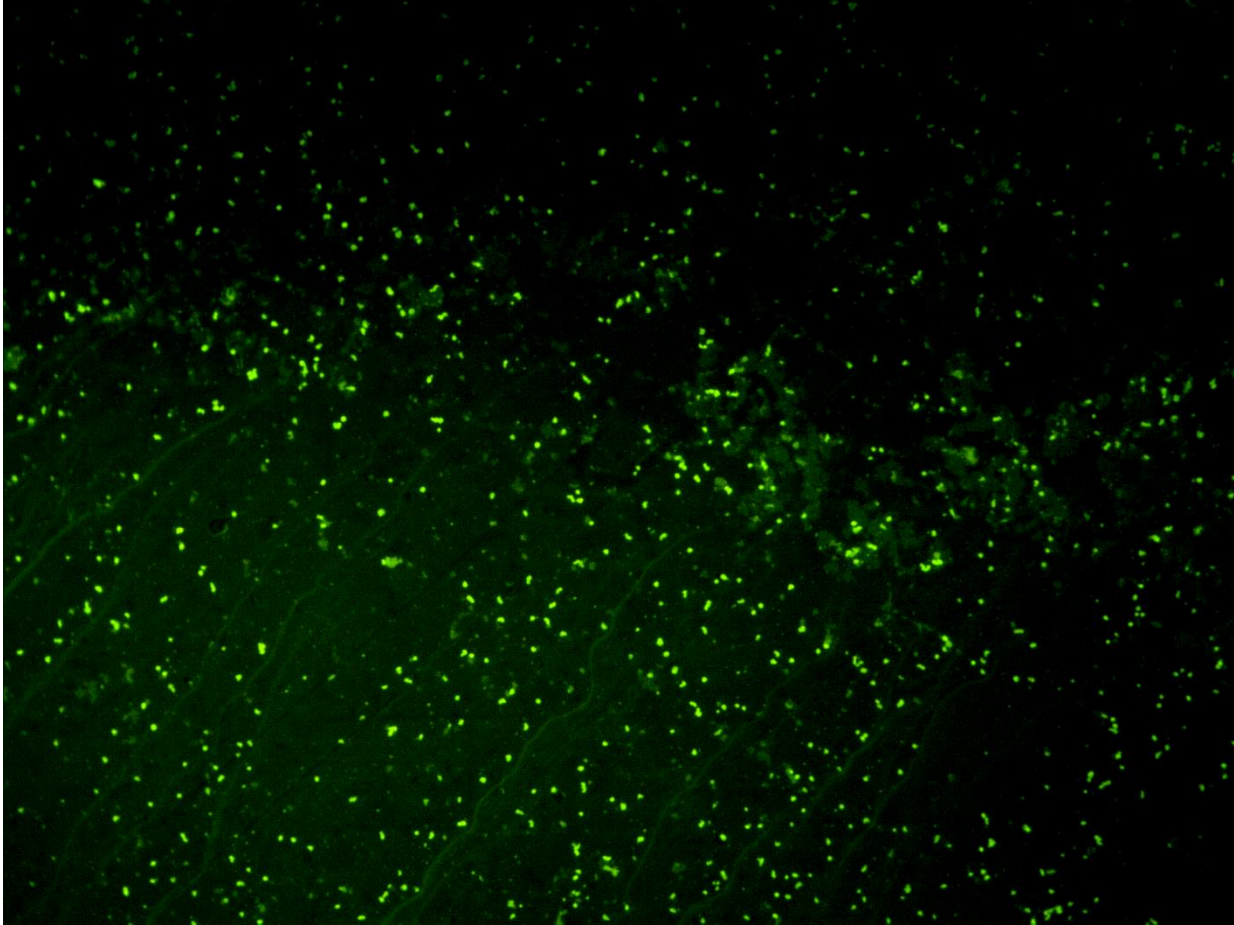
Etkenin Direkt Olarak Gösterilmesi

- **Direkt Floresan Antikor Testi (DFA)**
  - Biyopsi ve lenf aspiratı gibi klinik örneklerde hızlı tanı amacıyla
  - İzole edilen suşların doğrulanmasında kullanılmaktadır
  - Orta derecede duyarlılığa sahiptir (10^6 bakteri/ml)

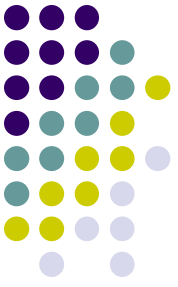
Lenf Aspiratı DFA

İzolatlarda doğrulanmasında DFA

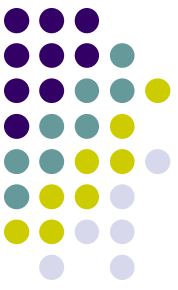

KÜLTÜR

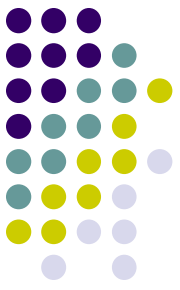
- Altın standart
- Kesin tanını konulmasını sağlar
- Elde edilen izolatlarla, alttürlere ilişkin epidemiyolojik veriler elde edilir.
- Antibiyotik duyarlılığın belirlenmesinde yardımcı olur.
- Yeni alttür veya türlerin belirlenmesine yardımcı olur.

Etkenin Üretilmesi

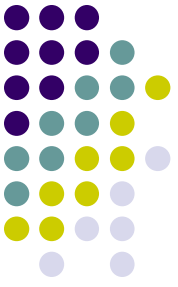
- **Katı besiyerlerinde**
- Sıvı besiyerlerinde
- Achantomoeba kültüründe
- Deneme hayvanlarında

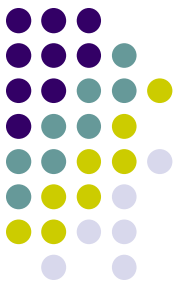
Katı Besiyerleri

- **Francis Besiyeri** (%0,1 Sistein, %1 Glikoz, %9 kanlı)
- %0,1 Sistein ilaveli brain heart infüsyon agar (%9 kanlı)
- Floralı bölgelerden alınan örnekler için antibiyotik eklenmiş besiyerleri kullanılmalıdır.

Kültürde Kullanılan Materyaller

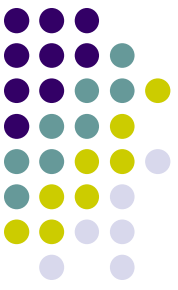

- Boğaz sürüntüsü
- Konjunktival sürüntü
- Lenf aspiratı
- Doku biyopsisi
- İçme suları

Üreme Şartları

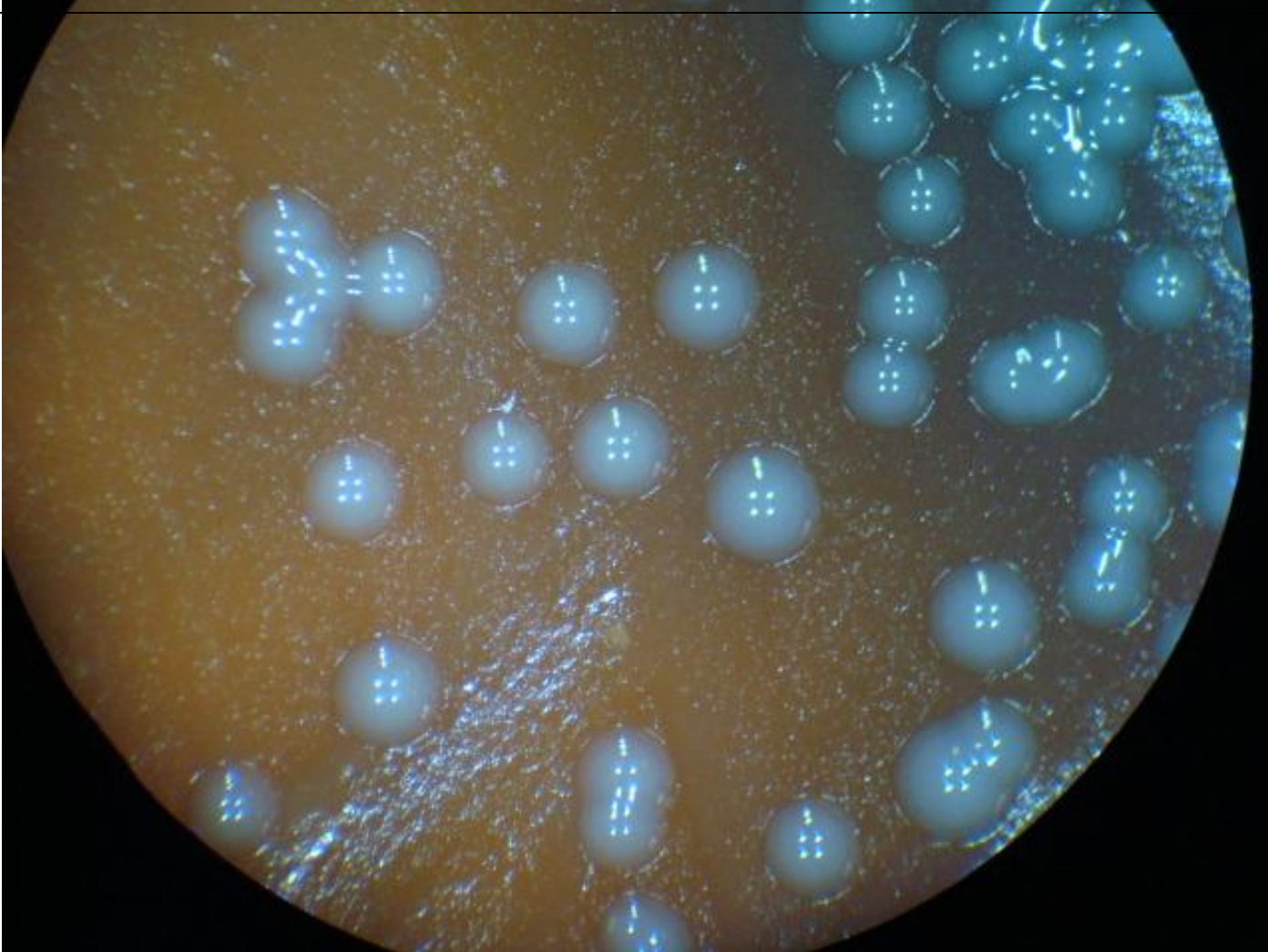
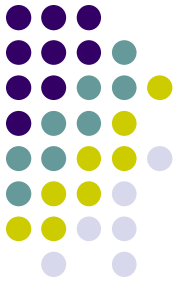
- *F.tularensis* geç ve güç üreyen nazlı bir bakteridir.
- Aerobik bakteridir ama % 5 CO₂ li ortam üremeleri stimüle eder.
- 35- 37°C'de 2-5 günlük inkübasyon sonrası koloni oluştururlar. İnkübasyon 10.güne kadar uzatılmalıdır.

Koloni morfolojisi

- 1-2 mm çapında
- Beyazdan gri veya mavimsi-gri renkli,
- Opak, düzgün kenarlı ve parlak yüzeyli hafif mukoid görünümlü,
- S tipi koloniler gözlenir.

Koloni Mikroskobunda Görünüm

Sağlık Bakanlığı
Türkiye Halk Sağlığı
Kurumu

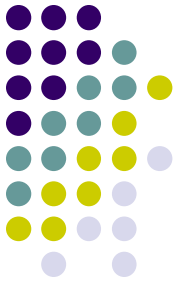
Lenf Aspiratından İzolasyon

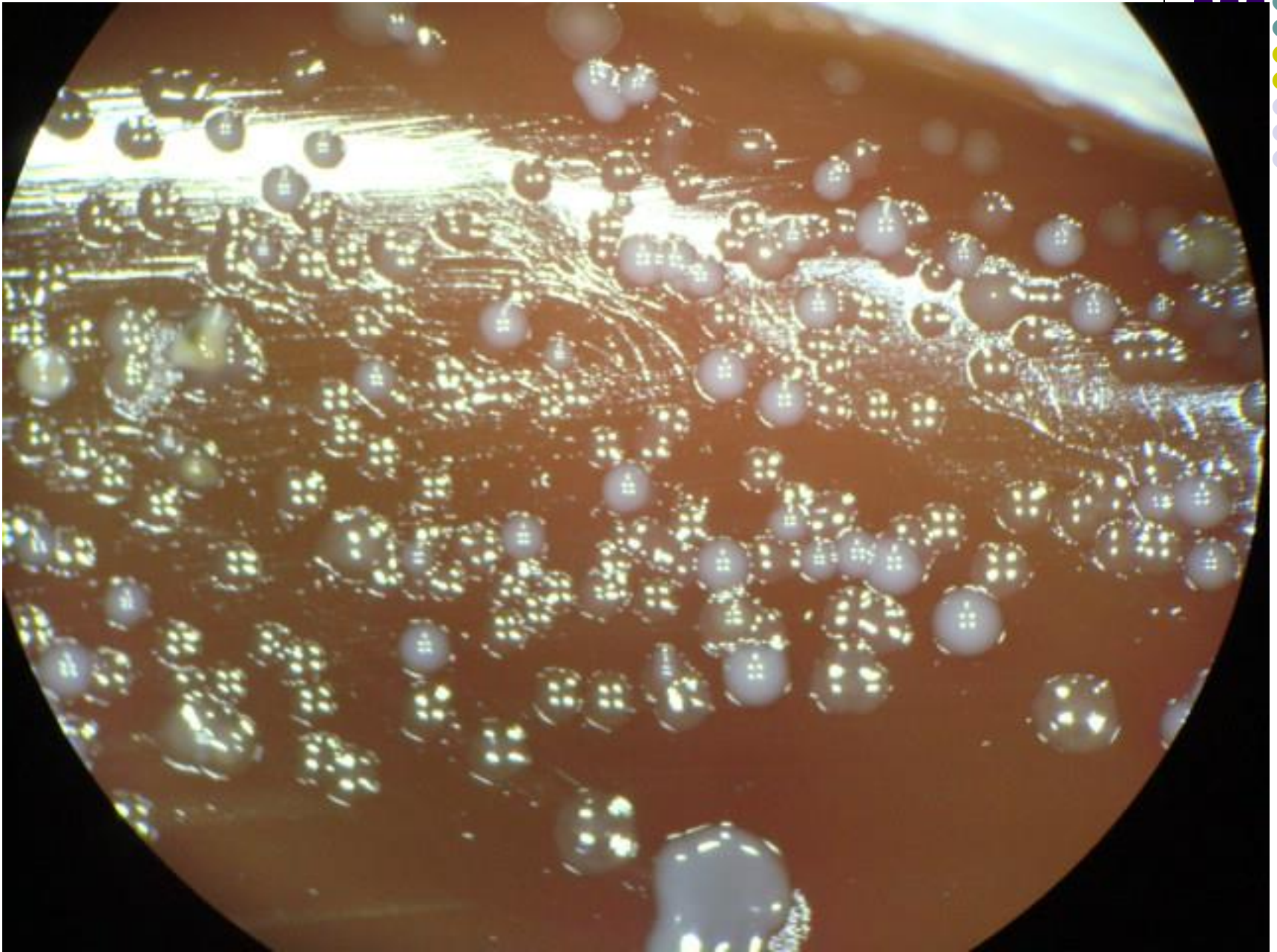
Sağlık Bakanlığı
Türkiye Halk Sağlığı
Kurumu

Boğaz Kültüründen İzolasyon

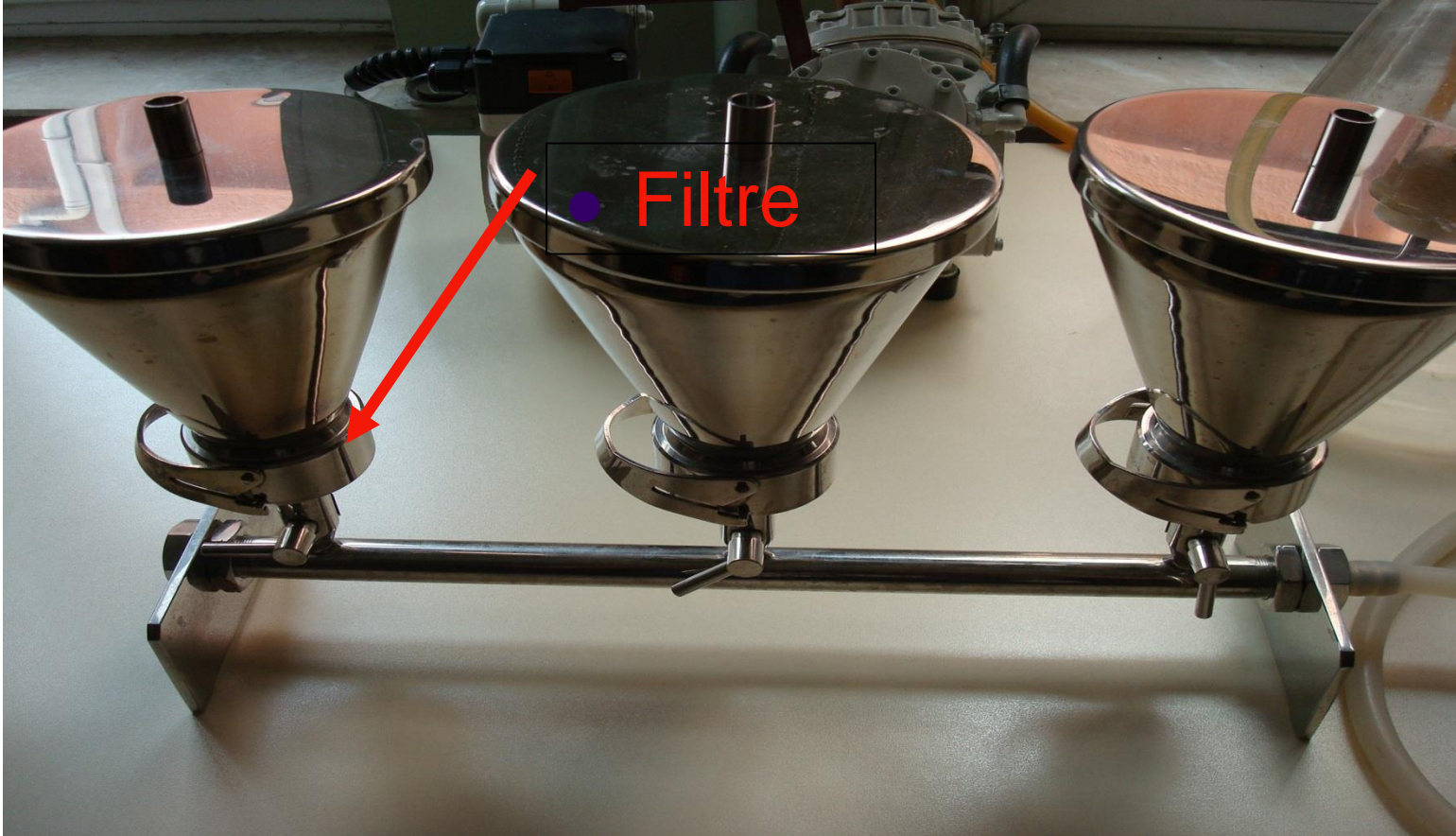

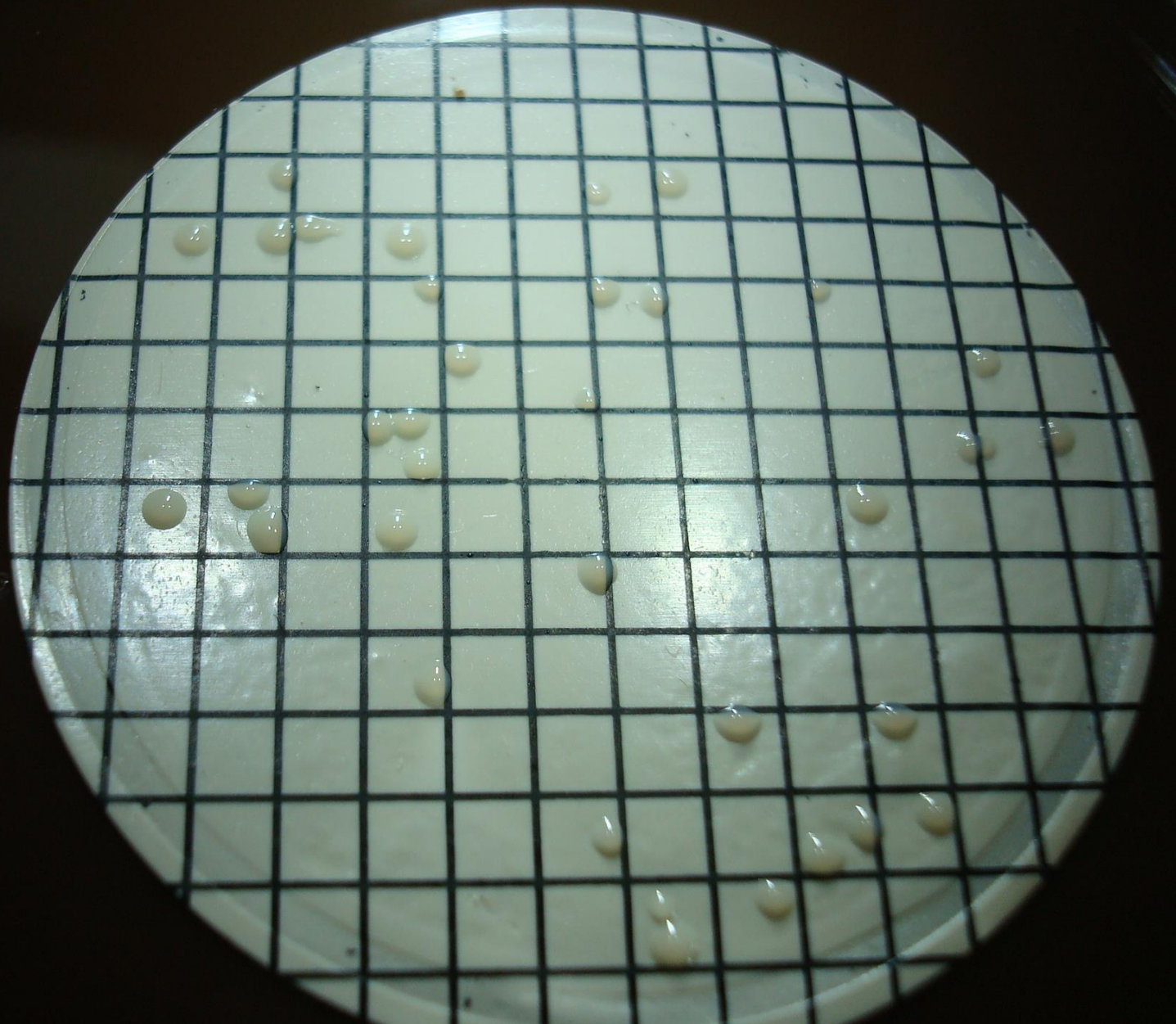

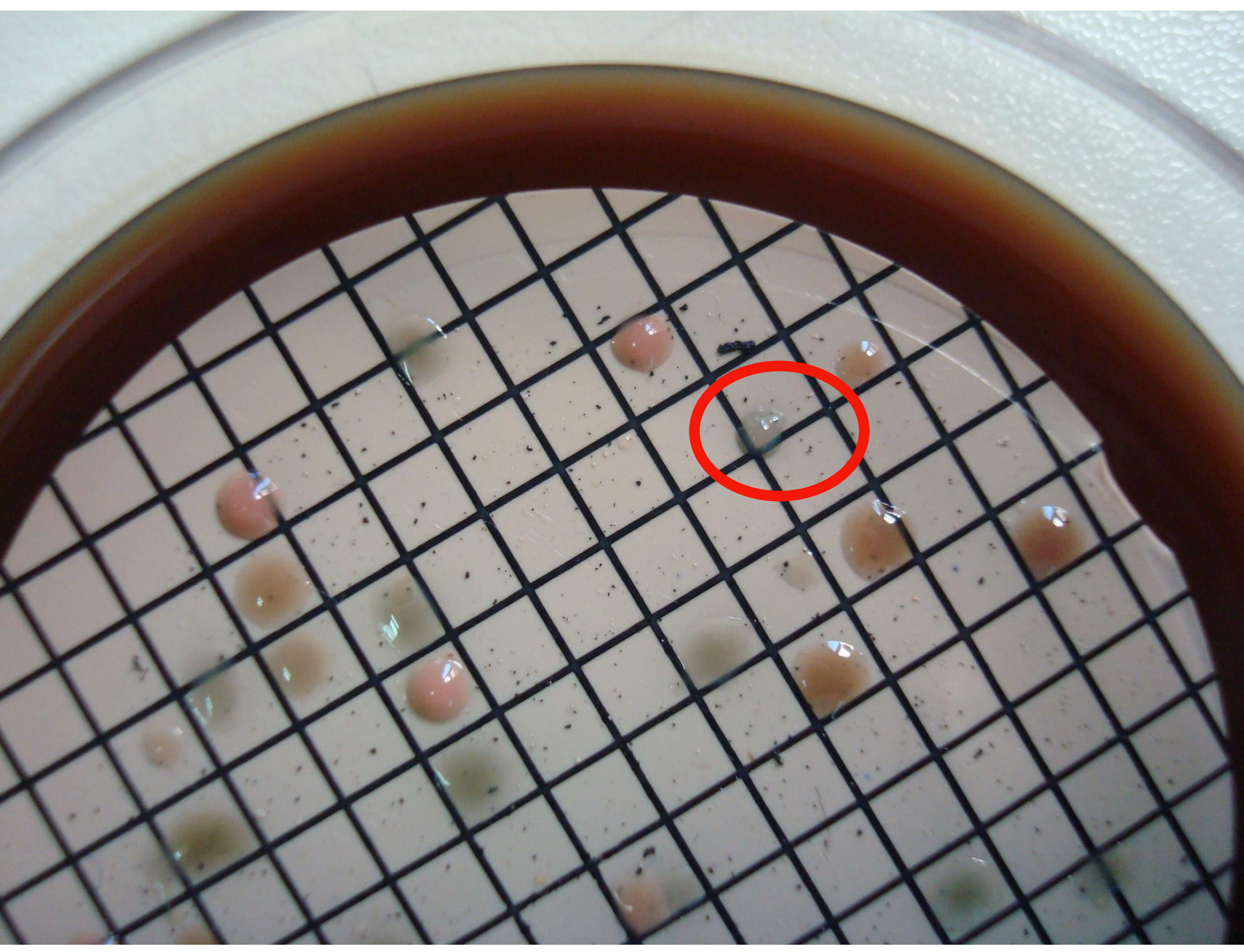

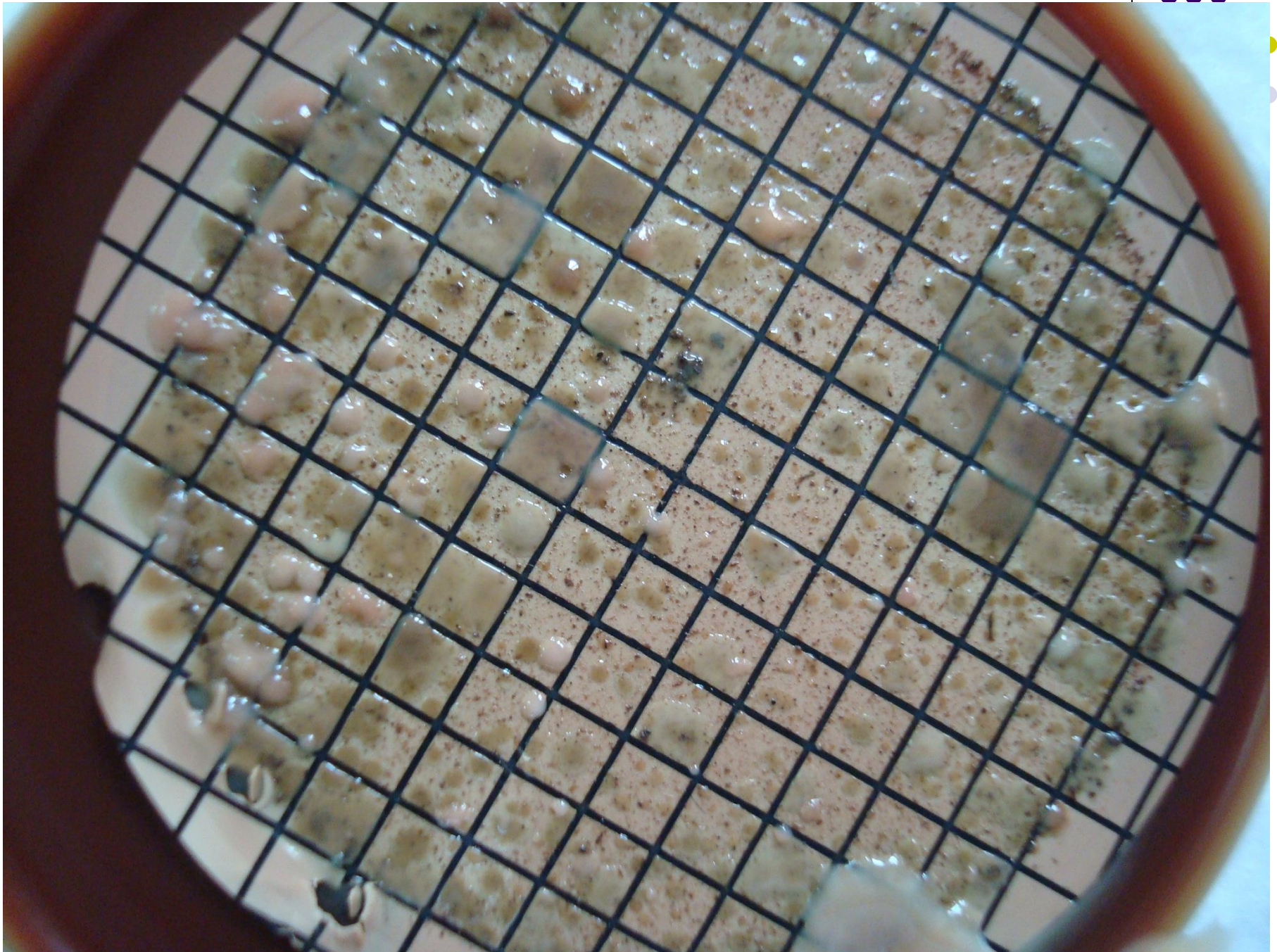
Çevresel örneklerden

- Su filtrasyon yöntemi ile filtre kültür

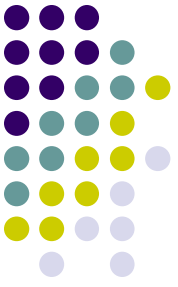

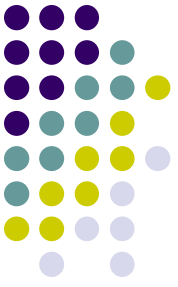

İzolatin Doğrulanması

- *F.tularensis* antiserumu ile lam
aglütinasyon
- DFA
- PCR

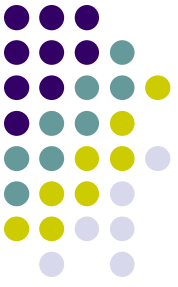
SEROLOJİ

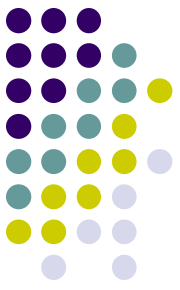
- Serolojik testler en sık kullanılan tanı yöntemidir
- Tularemide antikorlar genellikle ikinci haftadan sonra pozitifleşir ve 4-5. haftalarda en yüksek düzeye ulaşır ve yıllarca düşük titrede pozitif olarak kalırlar.

SEROLOJİK YÖNTEMLER

- **Aglütinasyon yöntemleri**
- **ELISA**
- **IFA**
- **Western Blot**

Mikroaglutinasyon (MA) Testi

- Uygun *epidemiyolojik* ve klinik belirti ve bulguların varlığında

- **Tek serum örneğinde**

- Tüp Aglutinasyon ile $\geq 1:160$
- MA $\geq 1:160$

- Akut ve konvelasan

örneklerde ≥ 4 kat titre artışı

kesin tanı kriteri

- Antikor yanıtı antibiyotik tedavisinden **etkilenmez...**

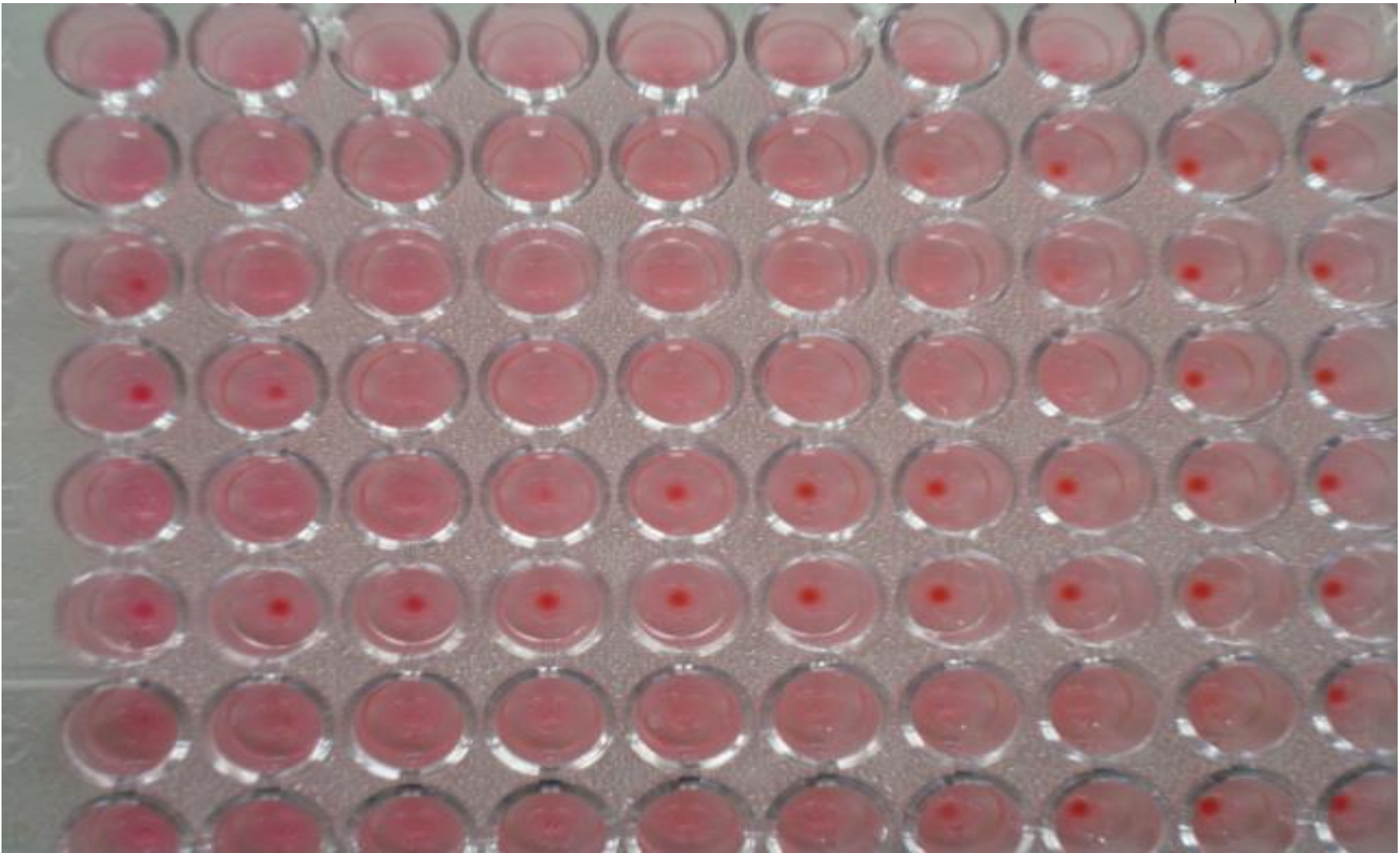
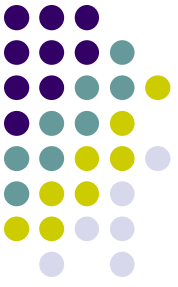
- Tedaviden sonra **yıllarca** düşük titrelerde

- (1/20-1/80 gibi) Antikor varlığı saptanır.

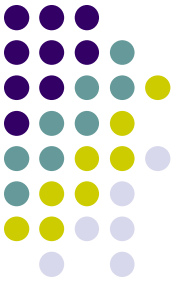

Sağlık Bakanlığı
Türkiye Halk Sağlığı
Kurumu

MAT

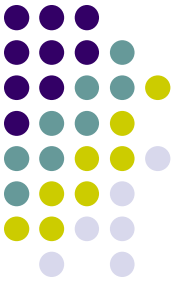

Moleküler Tanı (PCR)

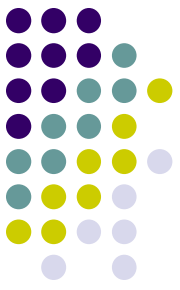

- Kullanılan materyaller
  - İzolatlar
  - Lenf aspiratı veya sürüntüsü
  - Biyopsi veya otopsi materyali

Moleküler Tanı

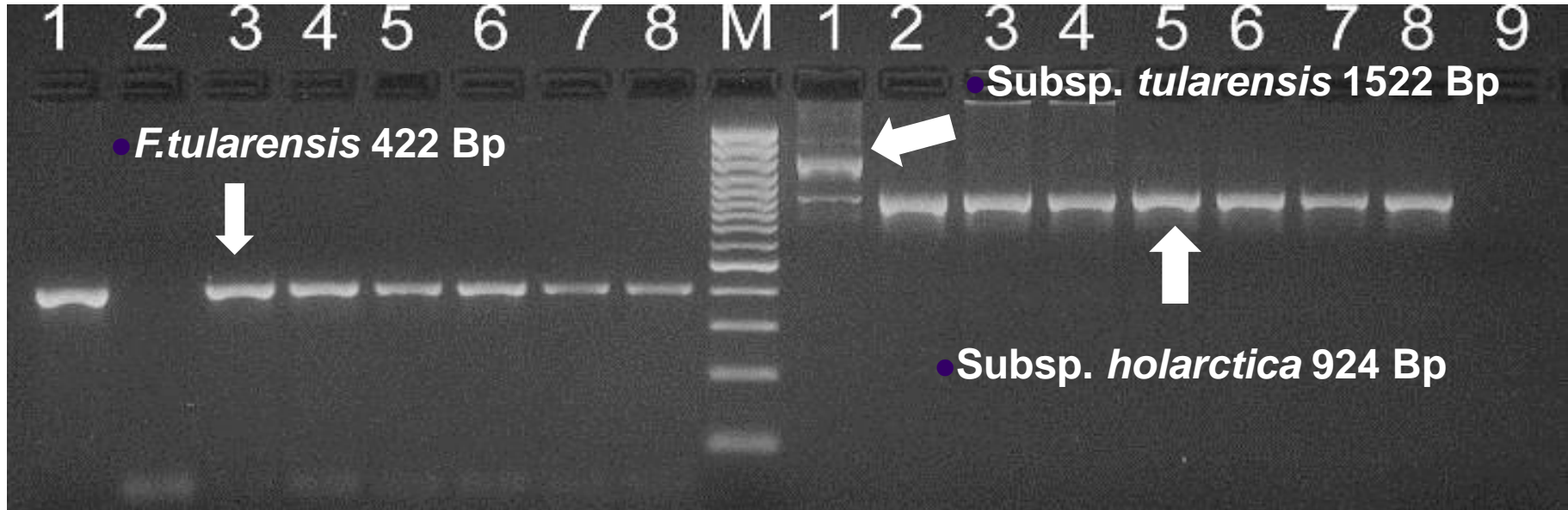

- Bakteri DNA'sını saptamaya yönelik testler
  - **Konvasiyonel PCR**
  - **Real-time PCR**
  - *Tul 4* geni genus düzeyindeki tanımlama için oldukça iyi bir hedef bölgedir.

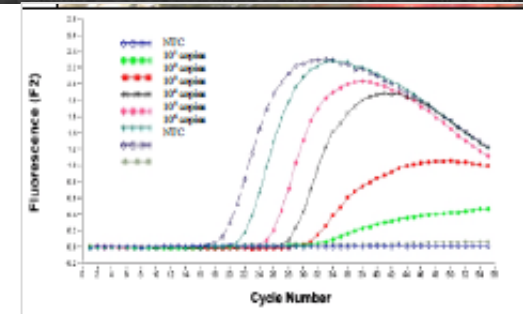

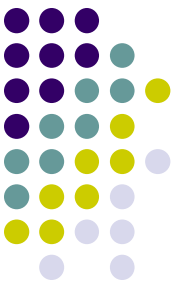
Moleküler Tanı

- Lenf aspiratı, boğaz sürüntüsü, Biyopsi veya otopsi materyali

- *FopA* gene- Light Cycler 480

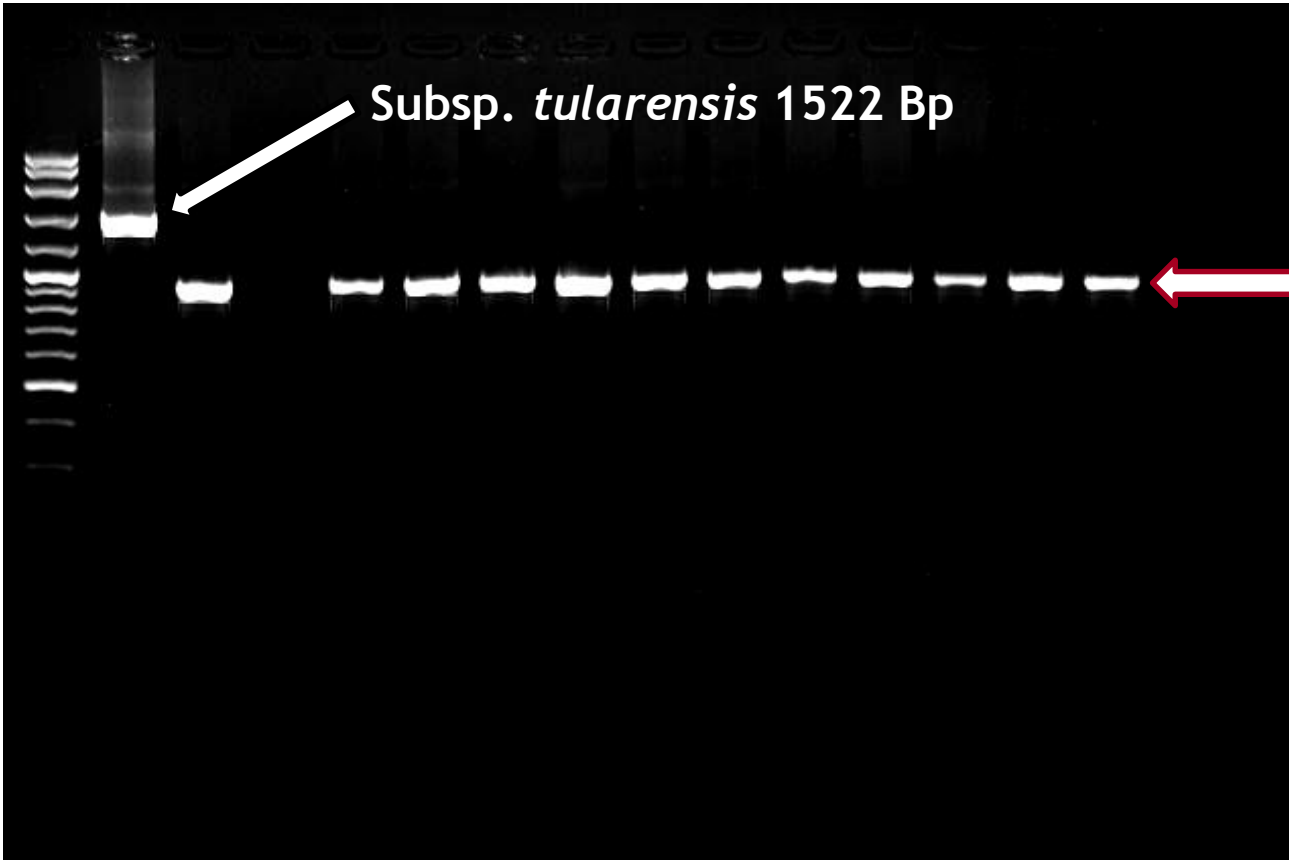
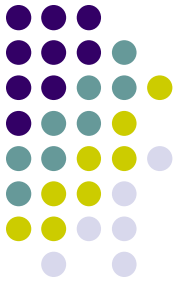

PCR ile Alt Türlerin Ayrımı

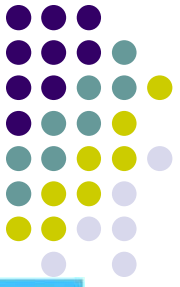
- *F. tularensis*'in alt türlerinin klinik özellikleri ve mortalite oranları farklı olması, biyoterör etkeni olma potansiyeli nedeniyle alttür ayırımı önemlidir.
- Alt türlerin ayrımında PCR ile **RD1** gen bölgesindeki değişikliklere bakılır.

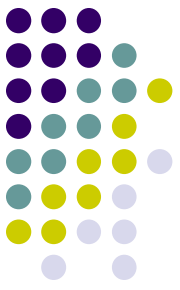
RD1 Bölgesi PCR ile Alttür Ayrımı

İki Tularemi Tanı Referans Merkezi

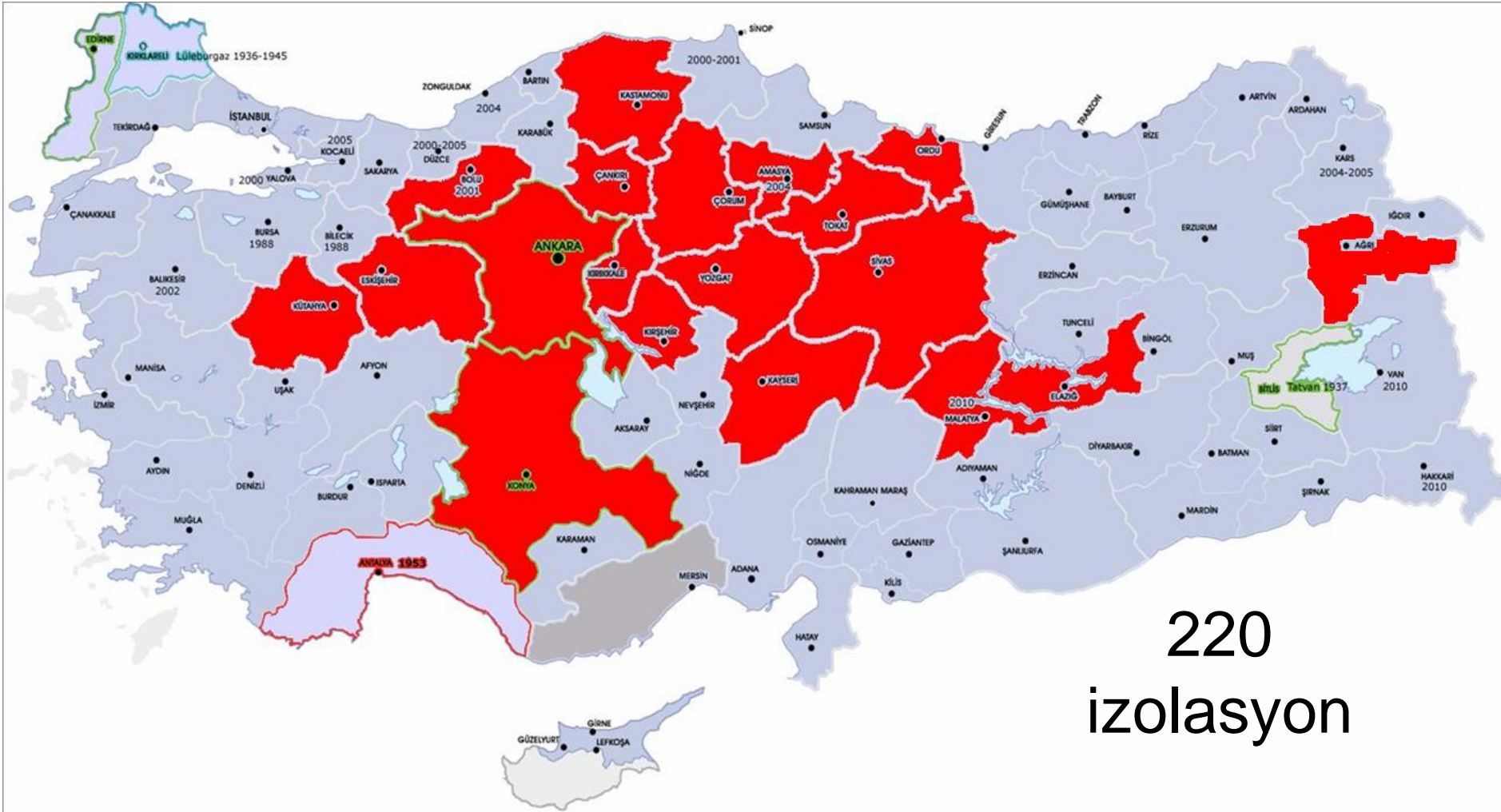

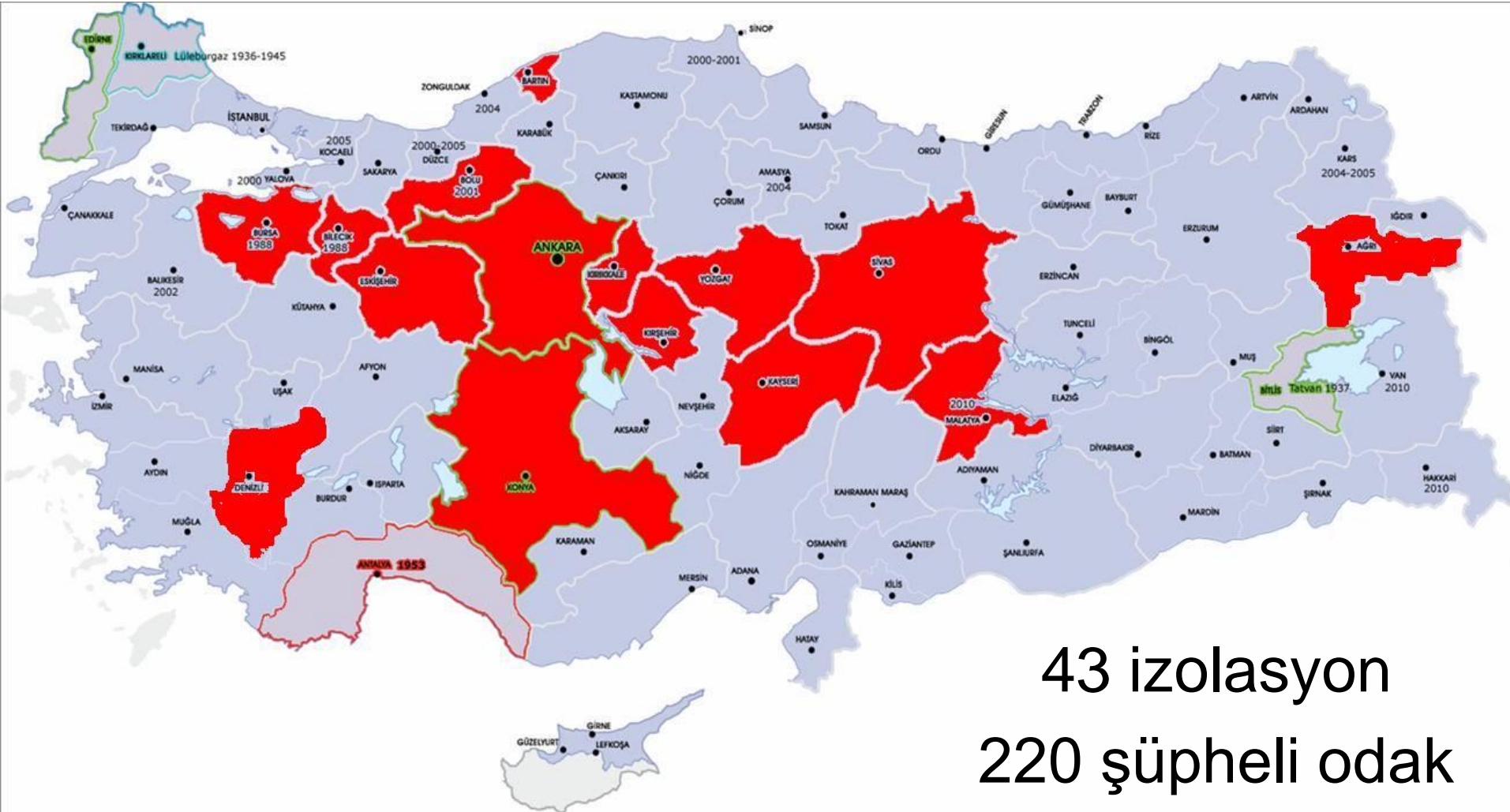
Kültür Analizleri 2009-2014

- İzolasyon yapılan klinik örnekler
    - Lenf aspiratından: **61**
    - Boğaz sürüntüsünden :**135**
    - Lenf +Boğaz :**15**
    - Göz Konjunktival sürüntüsünden: **6**
    - Kan kültürü: **2**
    - El yara sürüntüsü: **1**
  - İçme sularından: 43 odaktan izolasyon
  - Ölü Rodent (*Microtus guentheri*) :1 izolat
- 220

İnsan Klinik Örneklerinden İzolasyon Yapılan İller

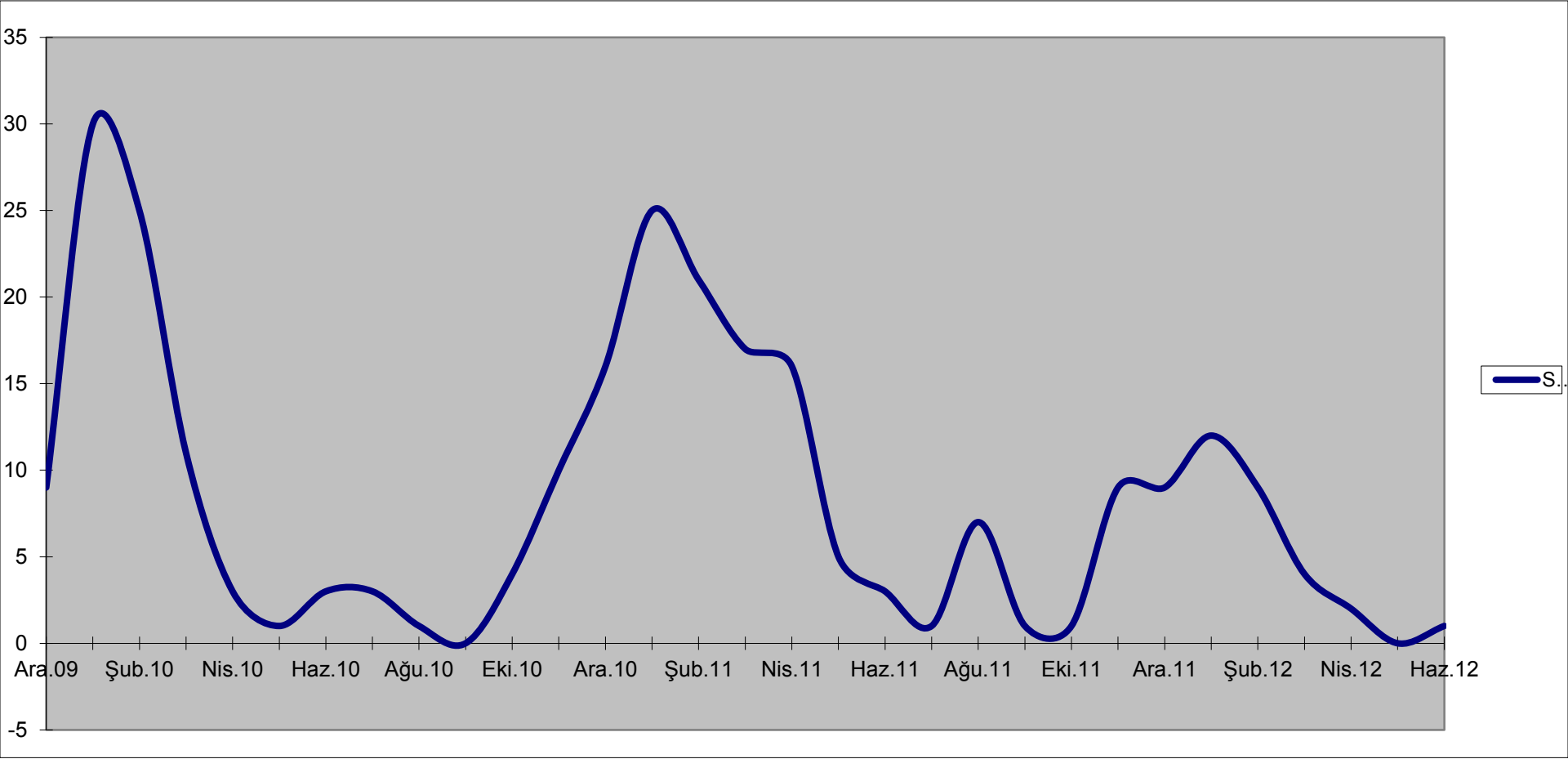
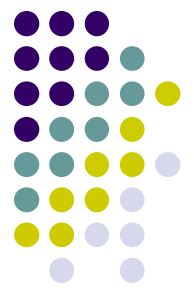

Su Örneklerinden İzolasyon Yapılan İller

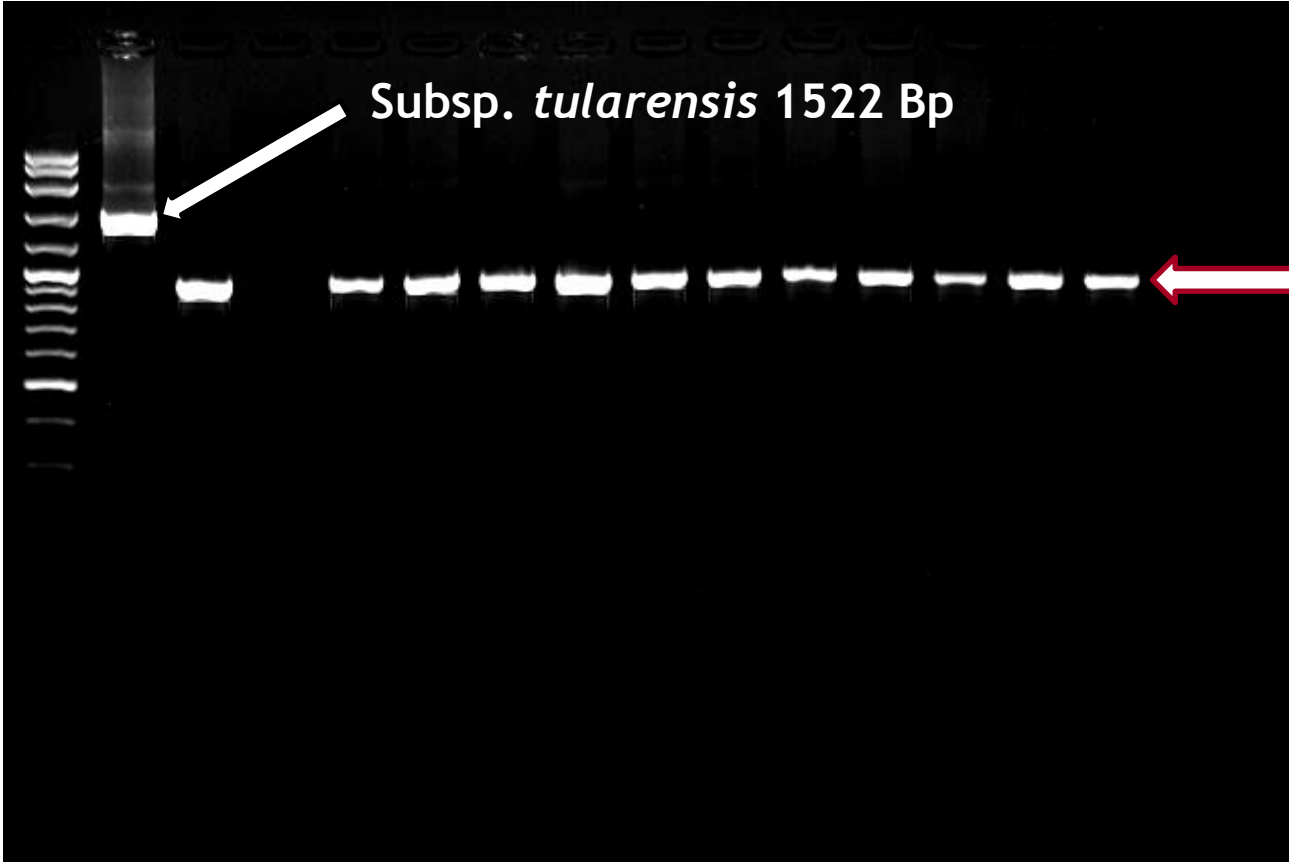
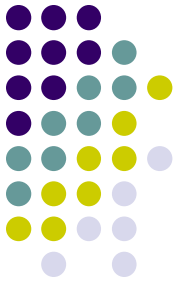

İzolasyonların Aylara Göre Grafiği (2010-2012)

RD1 Bölgesi PCR ile Alttür Ayrımı

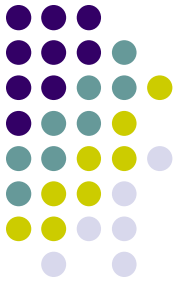

**Subsp. *holarctica*
924 Bp**

Subsp. *mediasiatica* 1453 bp

Subsp. *holarctica* biovar *japonica* 1135 bp

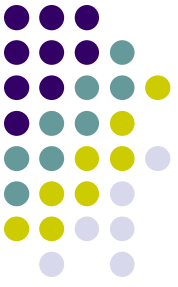
İzolatlardan Alt Türleri (2009-2014)

- **264 izolat:**
  - *F.tularensis* subsp. *holarctica*: 263
  - *F.tularensis* subsp. *holarctica* biovar *japonica*: 1

- **517 lenf Aspiratı:**
  - *F.tularensis* subsp. *holarctica*: 505
  - *F.tularensis* subsp. *holarctica* biovar *japonica*: 12

SEROLOJİ (2009-2014)

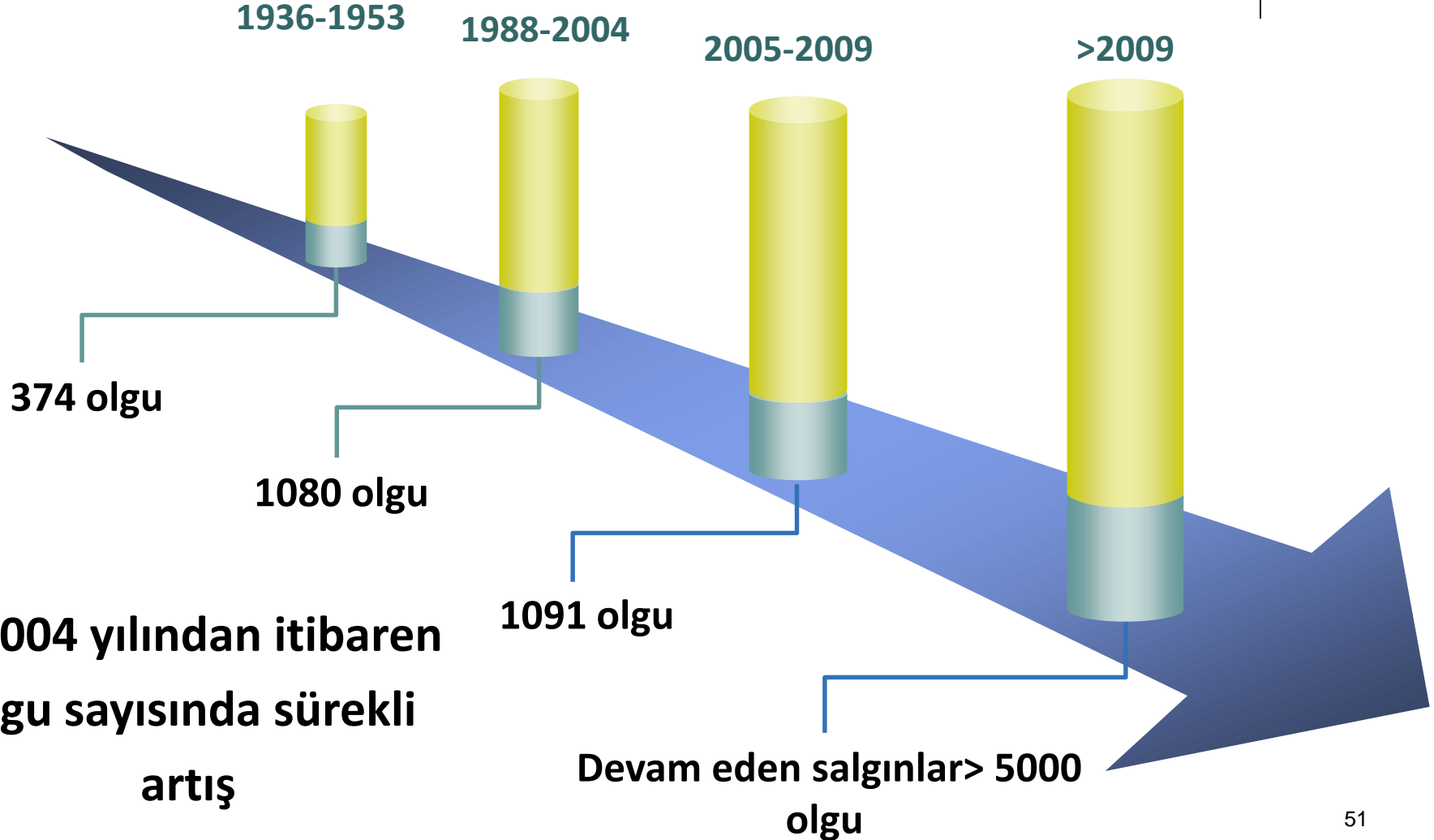
- Gönderilen serum örneđi: 23405

NEGATİF: 17476

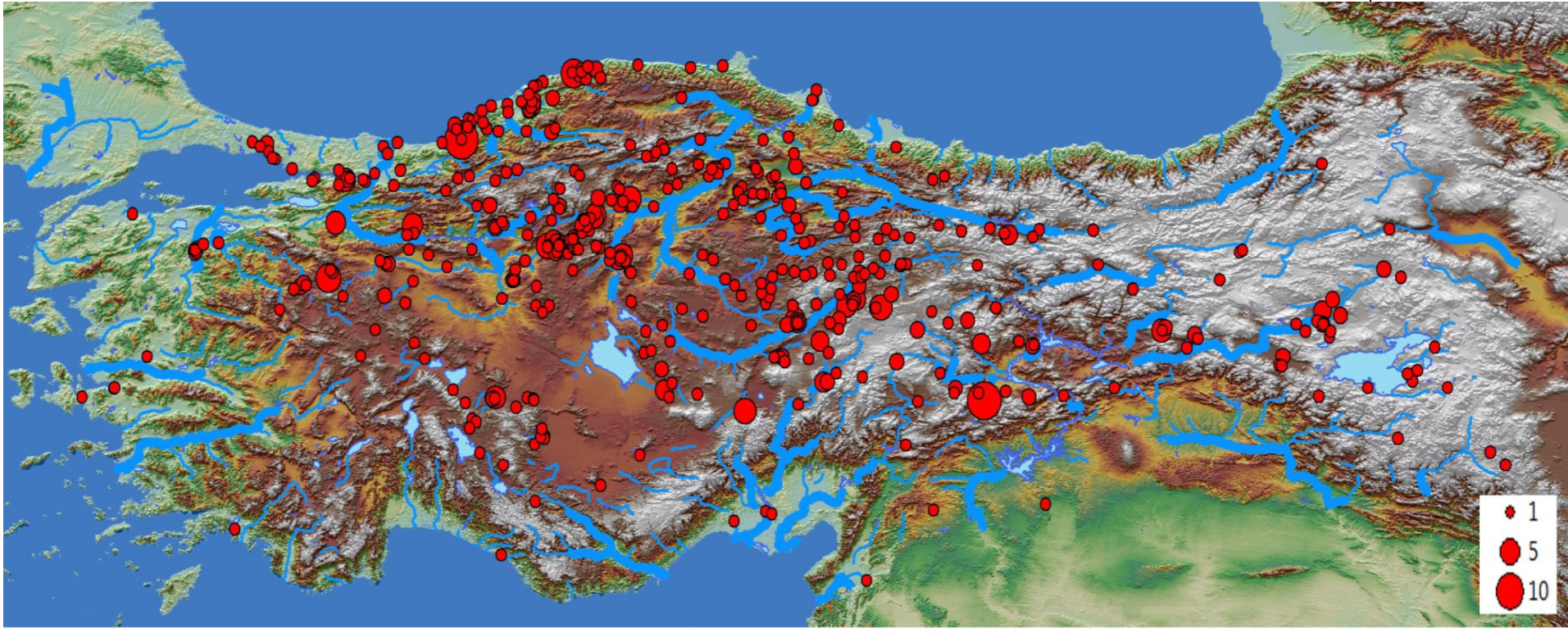
POZİTİF: 5929

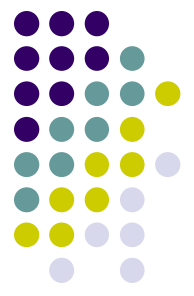
Tularemi Olguları (1936-2013)

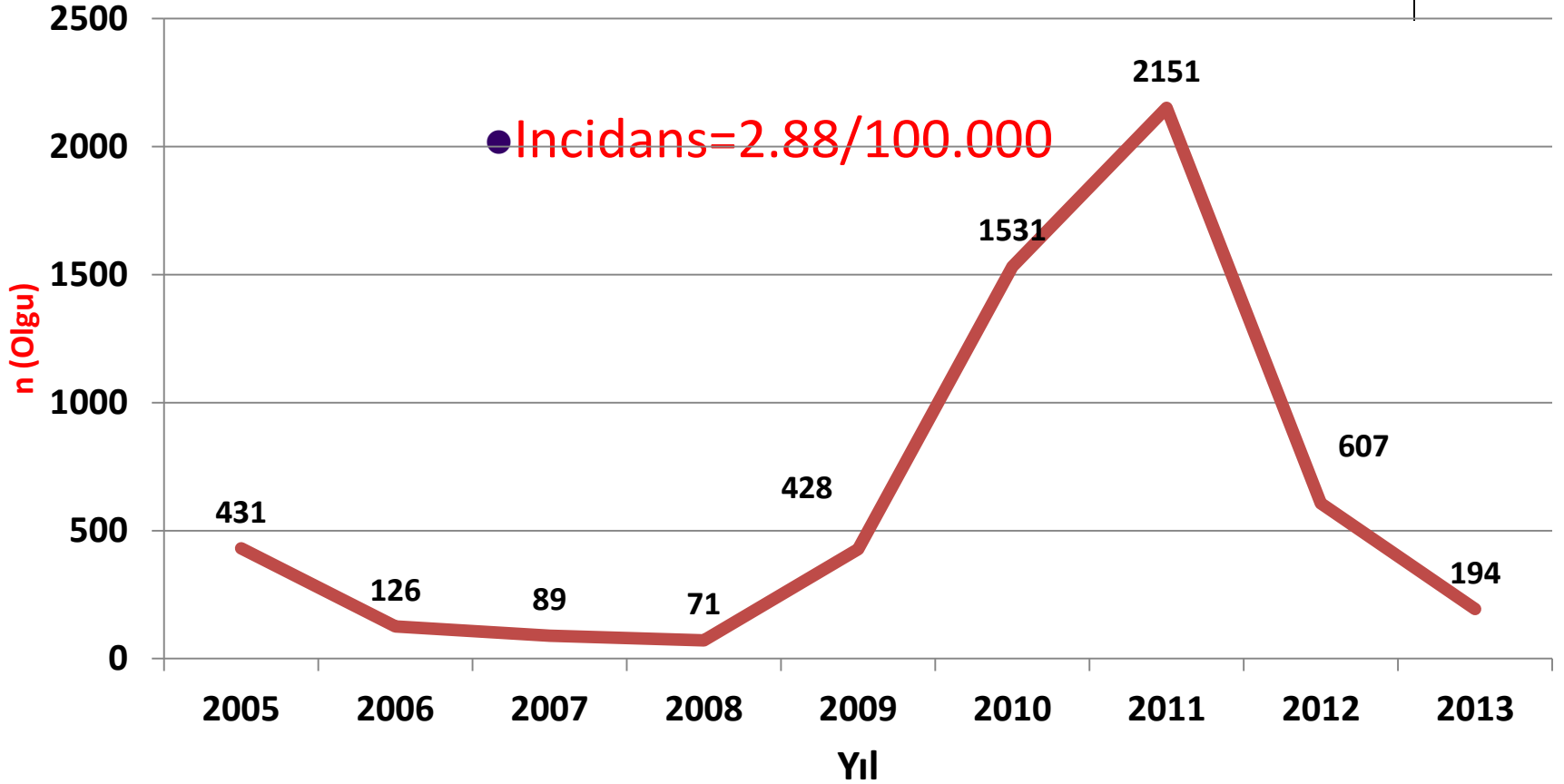
Tularemi Olgularının Dağılımı. Bir Ön çalışma (n=607, 2012)

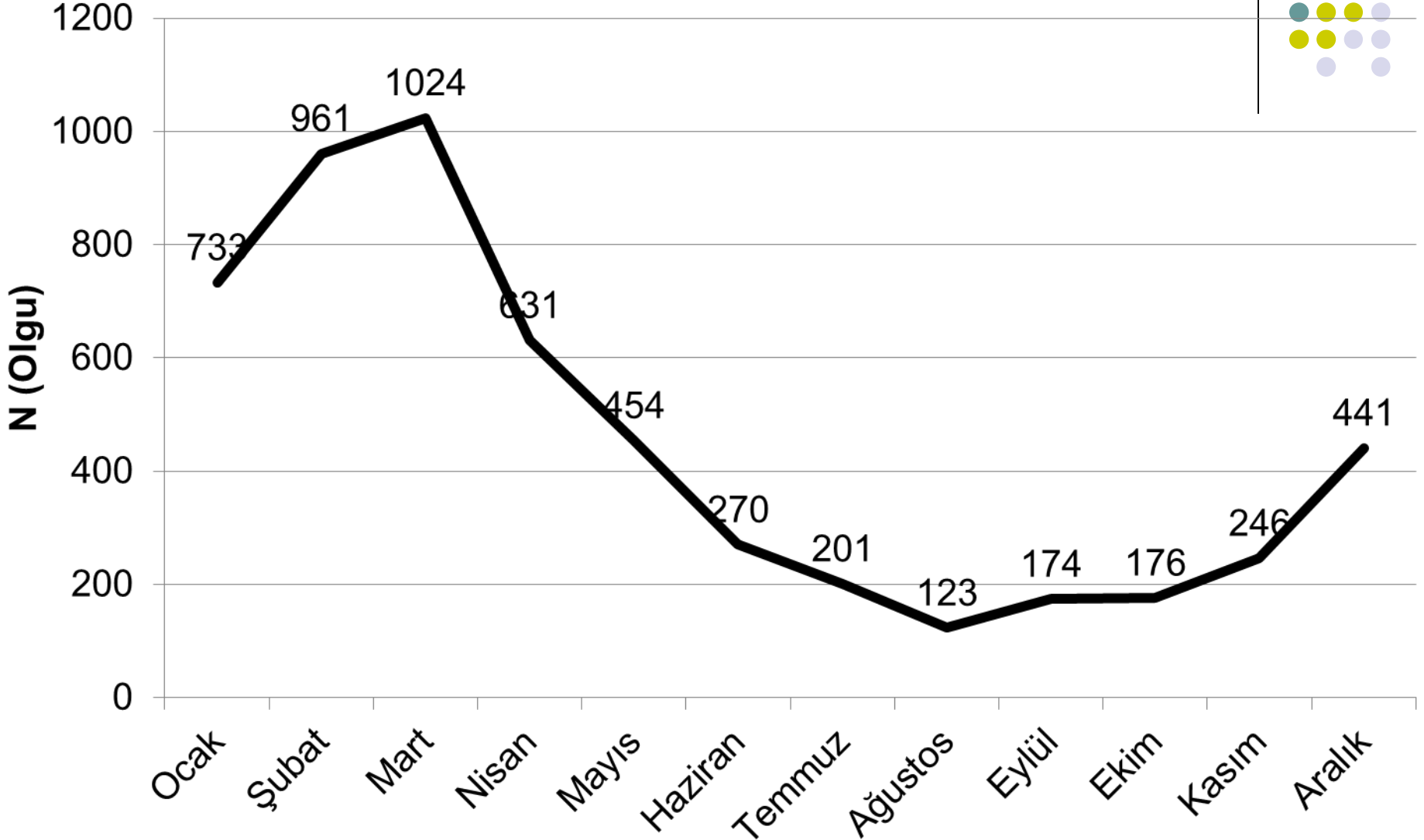
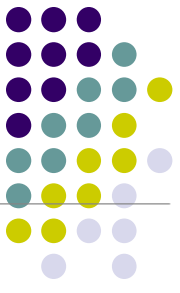
Tularemi nehir ve göller boyunca görülmekte...

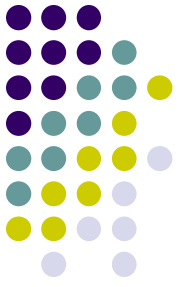
Tularemi Olgu sayıları (2005- 2014)

Mevsimsel Dağılım (2005-2012)

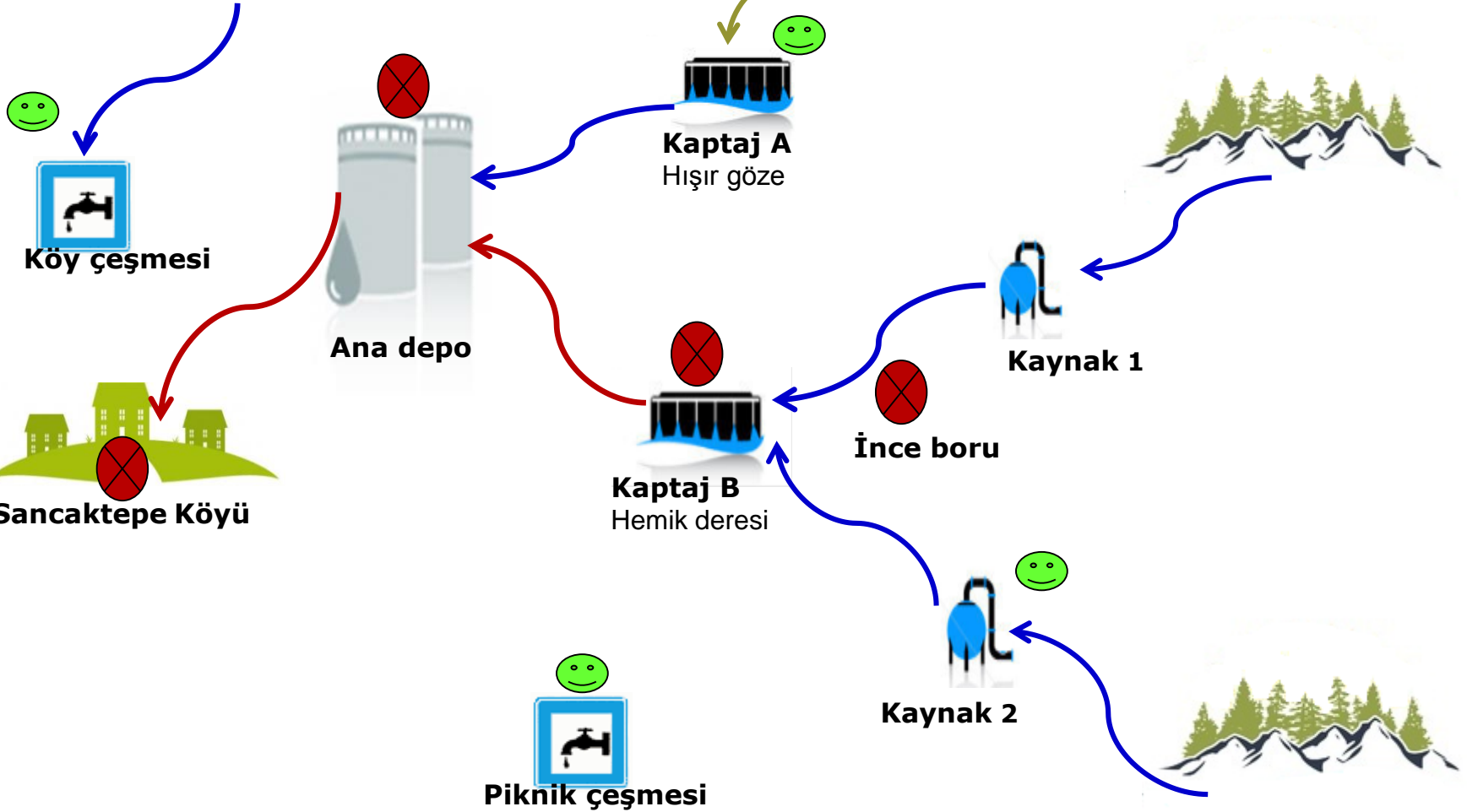
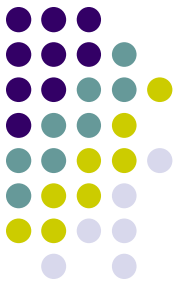

Bayburt Salgını

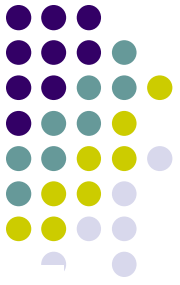
- **Seroloji**
  - 131 örnek MAT çalışıldı
  - 47 pozitif

- **Çevresel Örnek: Su Kültürü**
  - 28 Ağustos: 9 noktadan örnek
    - 5 nokta *F.tularensis*: NEGATİF
    - 4 Nokta değerlendirilemedi
  - 3 Eylül: 10 noktadan örnek
    - 6 nokta *F.tularensis* : NEGATİF
    - 4 Nokta değerlendirilemedi

Sancaktepe Köyü 28 Ağustos su örnekleri

Sancaktepe Köyü 3 Eylül su örnekleri

Kaptaj A

Kaynak 1

Kaynak 3

Kaynak 2

Ana depo

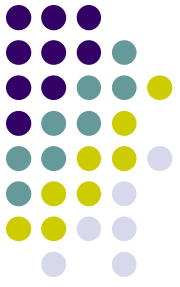

Sancaktepe Köyü

Kaptaj B

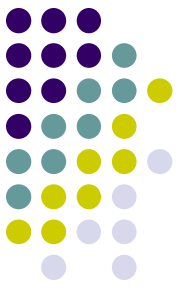
Bayburt İçme Sularından İzolasyon Yapılamaması nedenleri

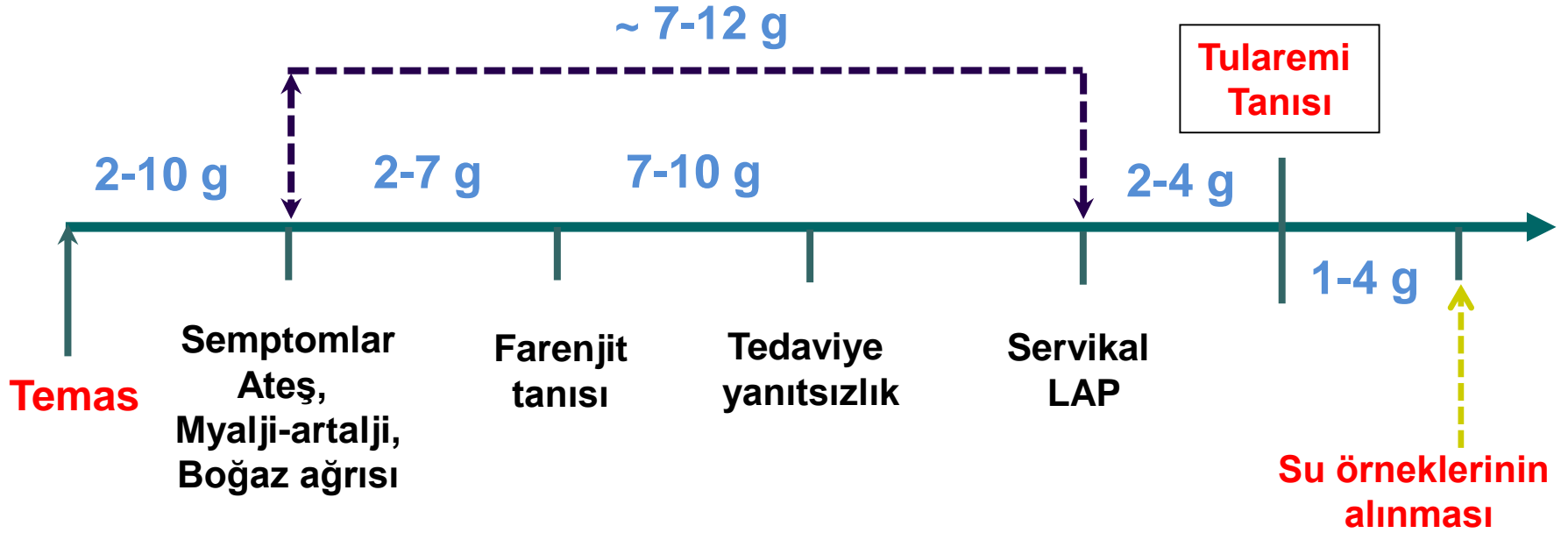
- Salgın başlangıcı muhtemel Temmuz başı
- Sulardan örnek alınma tarihi 28 Ağustos.
- Yaz döneminde bakterinin canlı kalma süresi kısalmalıdır
- Aşırı kirliliğe bağlı etkenin diğer bakterilerden dolayı üreme fırsatı bulmayabilir.

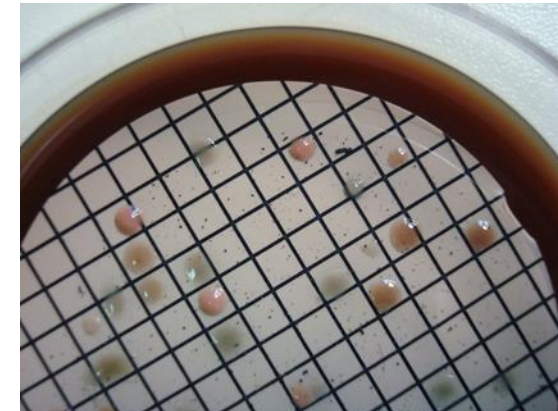
Neden Sulardan İzolasyon Oranı Düşük?

• Tularemi Temas-Tanı Zaman Çizelgesi

Su örneklerinin alınma zamanı;
ilk olguların tanısının konulmasını takiben 1-4 gün sonra
Genel olarak 'Temastan sonra en erken 13 günde'
Bugüne kadar en erken 4. gün (Yozgat)

Sağlık Bakanlığı

**Türkiye Halk Sağlığı
Kurumu**

TEŞEKKÜRLER